

František Weyr – předseda Státního statistického úřadu

Po Dobroslavu Krejčím prvním předsedovi Státního úřadu statistického, stanul v čele statistiků František Weyr (25. 4. 1879–29. 6. 1951). Konzervativce, s nevšední erudicí, rozhledem a jazykovou vybaveností vedl úřad jedno desetiletí.

Jako prezident úřadu působil od svého jmenování až do března 1929. Pro statistiku mělo velký význam především jeho organizační úsilí, budoval zcela nový úřad včetně podrobného vymezení jeho činnosti, ustavení a fungování Státní statistické rady apod. Po deseti letech své činnosti v úřadě odstoupil z funkce na vlastní žádost a nadále se věnoval svému hlavnímu předmětu zájmu právní teorii. Se statistikou však zůstal nadále ve styku. Působil jako čestný člen Státní statistické rady a pravidelně se účastnil sjezdů Mezinárodního statistického institutu, kdy obvykle vedl delegaci československých statistiků.

Profesní kariéra

František Weyr se narodil ještě v dobách rozvíjejícího se Rakousko-Uherska ve Vídni, kde také spolu se svými sourozenci prožil dětství. Děti byly vychovávány samozřejmě

dvojazyčně, ale svými rodiči byly vedeny k uvědomělému českému vlasteneckému citění. Mladý František se pak jako bilingvní pohyboval při svých studiích (práva vystudoval na české univerzitě v Praze) i prvních zaměstnáních mezi Rakousko-Uherskem, Čechy a Moravou. Ještě za Rakousko-Uherska pracoval i v úřadech zabývajících se statistikou a to v Ústřední statistické komisi ve Vídni a pak v Zemské statistické kanceláři v Praze. Po vzniku samostatné republiky se plně zapojil do služeb nového státu a účastnil se budování celé řady správních a vědeckých organizací. Byl např. členem Revolučního národního shromáždění v letech 1918–1920. Patřil k zakladatelům Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, kde působil jako řádný profesor a opakovaně byl i děkanem. V roce 1923–1924 byl i rektorem celé Masarykovy univerzity.

Další aktivity

František Weyr byl členem celé řady nejenom československých, ale rovněž zahraničních vědeckých organizací a publikoval v našich a zahraničních odborných časopisech. Zabýval se především právní vědou a filozofií. Spolu s rakouským právním teoretikem Hansem Kelsenem byl tvůrcem normativní právní teorie. Z nejdůležitějších jeho prací připomeňme např. knihy *Soustava československého práva státního* (1924), *Teorie práva*

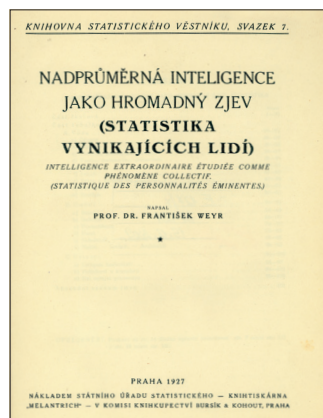
(1936) a *Československé ústavní právo* (1937). Byl také spoluredaktorem *Slovníku veřejného práva československého* (vycházel v letech 1929–1938 a 1945–1948, celkem 60 svazků). I když se publikačně věnoval především právním otázkám celou řadu svých prací a studií věnoval rovněž statistice. Z nich jsou uváděny zejména dvě a to studie „Problém svobody vůle a statistika“ z roku 1911 práce o vynikajících lidech „Nadprůměrná inteligence jako hromadný zjev“

vydaná v roce 1927. Ta, díky svému námětu, vzbudila mezinárodní ohlas a vzhledem ke svému faktografickému charakteru poutá pozornost i dnes.

Soumrak

Po roce 1945 se vrátil na Masarykovu univerzitu, na které působil až do února 1948, kdy byl z fakulty vyhozen. Zakázanou měl i publikační činnost. Až na konci devadesátých let byly vydány jeho třídílné Paměti, kde mj. popisuje v prvním díle svoji činnost jako statistika za Rakousko-Uherska a ve druhém díle naleznou zájemci líčení jeho statistické činnosti v první republice. Třetí díl pamětí věnuje životu v Praze za okupace, poválečnému období na obnovené Právnické fakultě a také průběhu únorového převratu, zrušení fakulty a „soumraku vědeckého života po roce 1948“.

Profesora F. Weyra výstižně charakterizoval jeho právnícký kolega Zdeněk Neubauer, který o něm k jeho šedesátinám napsal: „Muž, který velmi vysoko klade přátelství, charakternost a korektnost. Muž někdy až dětsky jemný, citlivý a soucitný, ale současně přímočarý a nekompromisní tam, kde jde o vědeckou pravdu, logiku, vkus a slušnost.“

Titulní list práce „Nadprůměrná inteligence jako hromadný zjev“

Číslo dílu	Jméno	Věk v době smrti (v letech)			Díl
		1	2	3	
1	Abel Mikalák	1879	—	—	1 sv., 3 díly
2	Bavák Václav	1879	7	—	1 díl, 1 sv., 1 díl
3	Cerák Jan	1879	—	—	—
4	Hellich Josef Václav	1883	—	—	5 sv., 4 díly
5	Hýáns Václav	1884	—	—	1 sv., 1 díl
6	Chlástník Antonín	1884	—	—	—
7	Janoušek Petr	1882	—	—	1 díl
8	Křížek Josef	1882	—	—	—
9	Kraus Adolf	1882	—	—	2
10	Machek Antonín	1884	—	—	5 sv.
11	Mánes Petr	1882	—	—	1 díl
12	Mánes Josef	1882	—	—	1 díl
13	Mánes Quido	1882	—	—	—
14	Mauš Luděk	1882	—	—	1 sv.
15	Měřík Jilka	1882	—	—	1 díl
16	Novák Josef	1882	—	—	2 sv., 1 díl

Strana publikace ukazující zjišťovanou data na příkladu vynikajících malířů

Ladislav Pištora
odbor vnější komunikace